

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการศึกษากระบวนการพัฒนาเด็ก และเยาวชน ด้วยพุทธภาวนา บ้านดงบัง ตำบลหนองคู อำเภอมือง จังหวัดยโสธร เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อศึกษาสถานการณ์ และสภาพปัญหาเด็ก เยาวชนในบ้านดงบัง เพื่อศึกษาองค์ความรู้ และผลกระทบที่เกิดจากกระบวนการพัฒนาเด็ก ด้วยพุทธศาสนาของบ้านดงบัง เพื่อศึกษากระบวนการพัฒนาเด็ก และเยาวชนด้วยพุทธภาวนาของบ้านดงบัง โดยการนำแนวความคิดการมีส่วนร่วมของชุมชนมาเป็นแบบในการดำเนินการวิจัย ผู้ให้ข้อมูลหลักประกอบด้วย เด็กและเยาวชนบ้านดงบังจำนวน 50 คน และกลุ่มผู้นำชุมชน ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ชาวบ้าน และพระอาจารย์นรินทร์ กตธโร

ผลการวิจัย พบว่า บ้านดงบังมีบริบทที่เอื้อต่อการนำพุทธภาวนามาใช้ในชีวิตอย่างเป็นระบบ เนื่องจากความพร้อมด้านสถานที่ปฏิบัติธรรม ด้านผู้นำทางศาสนา ด้านความศรัทธาของชาวบ้านที่เป็นพื้นฐาน และด้านกระบวนการอบรมภาวนาที่เริ่มก่อร่างสร้างตัวมาได้เกือบ 3 ปี ก่อนทำการวิจัย ส่วนปัญหาของเด็ก เยาวชนบ้านดงบังไม่ได้รุนแรงนัก มีเพียงบางคนเท่านั้นที่ดื่มเหล้า เล่นการพนัน เด็กบางคนติดเล่น ติดเกมส์ ติดโทรศัพท์ ไม่ช่วยงานบ้าน นอกจากนี้ชาวบ้านยังกังวลว่าเด็กอาจจะมีความเครียด เนื่องจากเด็กส่วนใหญ่ไม่ได้อยู่กับพ่อแม่ สำหรับองค์ความรู้ในงานวิจัยครั้งนี้ มุ่งเน้นไปที่การถอดบทเรียนการใช้พุทธธรรมในการบ่มเพาะเด็ก เยาวชน ซึ่งใช้หลักสติปัฏฐาน 4 ของพระพุทธเจ้าในการฝึกชาวบ้าน เด็ก เยาวชน ให้เจริญภาวนา เป็นการฝึกเจริญสติ ตามรู้ในฐานทั้ง 4 ได้แก่ ฐานกาย ฐานเวทนา ฐานจิต หรือจิตตานุสัสสนาสติปัฏฐาน และฐานที่ 4 คือ ธัมมานุสัสสนาสติปัฏฐาน สำหรับผลของการปฏิบัติธรรม ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแก่เด็ก เยาวชน และผู้ใหญ่ คือเด็ก มีกายอ่อนนุ่ม วาจาอ่อนหวาน จิตใจอ่อนโยน การเรียนดีขึ้น เพราะสมาธิทำให้จดจำสิ่งต่างๆ ได้ดียิ่งขึ้น และทำให้มีความกตัญญู ความประหยัด ความเมตตา ความเสียสละ และมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ จิตใจสงบและมีความสุขขึ้น มีสมาธิตั้งใจเรียน เกรงกลัวต่อบาป ช่วยงานพ่อแม่ผู้ปกครองมากขึ้น ปรับตัวเข้ากับเพื่อนได้ดีขึ้นการทะเลาะวิวาทลดลง พุดจาเพราะขึ้น ติดเกมส์ลดลง มีจิตสำนึกสาธารณะ รู้จักช่วยงานส่วนรวม งานวัด เป็นต้น ส่วนผู้ใหญ่ พบว่าตัวเอง และครอบครัวมีความสุขขึ้น มีที่พึ่งทางใจเวลามีปัญหาหรือมีทุกข์ ใจดี ใจเย็น สบายใจ มีสติ คิดไตร่ตรอง ทำให้เกิดความรอบคอบ จิตใจสงบขึ้น ไม่เคร่งเครียด สำหรับกระบวนการพัฒนาเด็ก เยาวชนด้วยพุทธภาวนาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ การบรรพชาสามเณร กิจกรรมปฏิบัติธรรมประจำปี กิจกรรมเข้าวัดวันเสาร์ และกิจกรรมเข้าวัดฟังธรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา โดยกิจกรรมบรรพชาสามเณรเป็นกิจกรรมที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นมากที่สุด